

O drotároch a drotárstve trochu inak

Mgr. Ján Mička

Najskôr jedna spomienka. Za môjho detstva som býval v starej trnavskej ulici, kde raz či dvakrát v mesiaci prechádzal drotár s drevenou krošňou na chrbte. V nej mal skrútenú tabuľu pozinkovaného plechu a pod ňou akúsi zásuvku s kladivom, želiezkom, nožnicami na plech, drôtom a nitmi. Chodiac po ulici, vykrikoval: „Hrnce drótovať, flekovať!“ Gazdinky vybiehali z domu a doniesli deravé hrnce, kastróly alebo plecháče, ktoré bolo treba opraviť. Šetrilo sa, nie ako dnes, keď je hrniec deravý, ide do kontajneru s domovým odpadom. Drotár si sadol na krošňu - truhlík, vystrihol dva kruhové „flaky“ – vytvaroval jeden zvnútra a druhý zvonka hrnca a šikovne ich znitoval. Pozorovali sme ho ako deti so záujmom, iba som nechápal, prečo ma otec, keď som niečo vyviedol, občas vyhrešil: „Ty truhlík oknárov!“ – keď v ňom bolo toľko zaujímavých vecí.

Na to všetko som si spomenul až hodne neskôr, keď som bol so svojimi deťmi z krúžku na finále filatelistickej olympiády v Beluškých Slatinách, keď sme v sprievodnom programe navštívili zámok Budatín s expozíciou slovenského drotárstva.

Už predtým si deti vo voľnom čase našli v kope skartu niekoľko známok čsl. emisie z r. 1972 Slovenské ľudové drotárske remeslo a umenie s lokomotívou, lietadlom, kohútom a ďalšími zvieratami vytvorenými dômyselne z pokrúteného drôtu. Alebo v tomto roku bola vydaná Veľkonočná známka aj plánovaná známka k Vianociam - drotársky výrobok drôtené kuriatko a srdiečko.

A spomenul som si, že v zbierke pohľadníc mám kdesi kartu I. drotárskej výstavy v Dlhom Poli. Na adresnej strane sú vylepené 2 známky – prezidenta Slovenského štátu J. Tisu a A. Hlinku s príležitostnou červenou pečiatkou autopošty I. výstava drotárstva a jeho národopisu 18. VIII. 1940. Najnovší katalóg Slovensko 1939 – 1945 uvádza túto pečiatku s rozlišovacími písmenami a, b, ale tá „moja“ karta je s pečiatkou rozl. písmenom e, čo zrejme značí, že asi existujú aj pečiatky s písmenom c, d, ktoré „odpočívajú“ ešte v zabudnutých filatelistických zbierkach (pozn. red.: prikladáme

reprodukcii príležitostnej pečiatky dokonca s rozlišovacím písmenom f). Na webovej stránke obce Dlhé Pole z okresu Žilina neďaleko Kysuckého N. Mesta som zistil, že v obci majú pamätnú izbu venovanú drotárstvu, ktorá sa zaoberá históriou výrobkov slovenského drotárstva a ľudí obce, ktorí sa venujú tomuto ľudovému remeslu a umeniu. Izbu navštívil aj vtedajší slovenský prezident J. Tiso a neskôr aj prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič.

Drotárstvo je od r. 2017 zapísané v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska a jeho dokumentácia o ochrane drotárstva je v Považskom múzeu v Žiline.

Žiaľ, ale s drotárstvom súvisia aj niektoré tragické udalosti. Po vzbure vojakov náhradného práporu 71. pešieho trenčianskeho pluku, ktorý mal preto mierne hanlivý prívlastok „drotársky“, lebo ho na 80% tvorili Slováci, na sklonku 1. svetovej vojny v srbskom Kragujevci popravili začiatkom júna 1918 44 slovenských vojakov.

Označeniu Slovákov za „drotárov“ vandrujúcich svetom sa nevyhli ani niektorí významní politici, história zaznamenala výrok T. G. Masaryka na adresu Milana Rastislava Štefánika, že ‚tenhle malý slovenský dráteník otevíral mne a Benešovi dveře‘. V roku 100. výročia tragickej smrti M. R. Štefánika sa dostatočne zhodnotila jeho činnosť vedca, diplomata a vojaka, ako aj jeho zásluhy pri vzniku Československa, ktoré tak majú ďaleko od podobného, zovšeobecňujúceho a znevažujúceho výroku na adresu národa.

Použité zdroje:

- [Filaso.cz ...aneb filatelisté sobě](#)
- [Tinkers pass on artistic gift \(The Slovak Spectator\)](#)

Článok je prevzatý z časopisu SPRAVODAJCA ZSF 2019/3 so súhlasom autora a vydavateľa.